

Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara, əlverişli iqtisadi-coğrafi mövqeyə malikdir

Dövlət tərəfindən turizmin inkişafına göstərilən davamlı dəstək tədbirləri müsbət nəticələr verir və ölkəmizə gələn turistlərin sayı ilbəil artır

Ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində görülən işlər turizm sahəsində də özünü göstərir. Prezident İlham Əliyevin diqqət ve qayğısı neticəsində turizm ölkə iqtisadiyyatının aparıcı sahəsinə çevirilir. Belə ki, son illər turizm infrastrukturunun genişləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər Azərbaycanda turizmin inkişafına təkan verir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 20 aprel 2018-ci il tarixli "Mədəniyyət və turizm sahəsində dövlət idarəciliyinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Sərəncamına əsasən Dövlət Turizm Agentliyinin (DTA) yaradılması bu tədbirlərin xüsusi istiqamətde daha intensiv şəkildə aparılması na və genişləndirilməsinə təkan verib.

ÖLKƏMİZ ZƏNGİN TURİZM POTENSIALINA MALİKDIR

Azərbaycanın turizm potensialının dəyərləndirərken qeyd etmək gərəkdir ki, Azərbaycan turizm sənayesinin inkişafı üçün zəngin ehtiyatlara, əlverişli iqtisadi-coğrafi mövqeyə malikdir. Belə ki, Avropanı Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə birləşdirən hava və dəniz daşımaları, magistral avtomobil və nəqliyyat yolları ölkəmizdən keçir. Eyni zamanda, Azərbaycan nadir təbii-iqlim xüsusiyyətlərinə malik bir ölkədir, onun fauna və florası Qafqazın başqa respublikalarına nisbətən xeyli zəngindir. Azərbaycan florasının rəngarəngliyi ölkəmizə ilk dəfə gələn turistləri heyran edir.

Azərbaycanda 1200-dən çox irili-xirdalı çay axır. Büyük Qafqazın cənub ətəklərindən axan çaylar, çoxsaylı şəlalələr, şəffaf Göygöl, Maralgöl, Qobustanın sərt və eyni zamanda, mənzərəli palçıq vulkanları, Lənkəranın nadir qoruqları, Abşeron və Nabran bölgəsinin müalicəvi əhəmiyyətli narin qumlu çimərlikləri Azərbaycanın zəngin turizm potensialının əhəmiyyətli tərkib hissəsidir. Həmçinin ölkəmizdə müxtəlif kimyəvi tərkibli mineral su ehtiyatları da var. İşğal altında olan Kəlbəcər rayonundakı İstisu, Naxçıvandakı Badamlı, Sirab, Vayxir mineral suları respublikanın çox-çox uzaqlarda məşhurdur. Abşeron yarımadasındaki Suraxanı və Şix, Dəvəçi rayonundakı Qalaaltı, Culfa rayonundakı Turşuş mülalıca əhəmiyyətinə görə fərqlənən mineral sulardır. Taliş dağlarında, Büyük Qafqazın cənub və şimal-şərq yamaclarında isə termal bulaqlar çoxluq təşkil edir.

İl ərzində günəşli günlərin sayına görə Azərbaycan İtalya, İspaniya və Yunanistanla müqayisə edilir. Xəzər sahilərinin bütünlükə istirahət zonasına çevrilməsi üçün hər cür ilkin şərait mövcudur.

Onu da vurğulamaq yerinə düşər ki, Azərbaycan zəngin tarixə və qədim mədəniyyətə malik ölkədir. Ölkəmizdə 6 mindən artıq tarixi memarlıq abidələri mövcuddur. Onların eksəriyyəti Azərbaycan ərazisindən keçən Böyük İpək Yolu boyunca qədim karvan yollarının üstündə yerləşir və indinin özündə də heyət doğurur. Bu abidələrə misal olaraq, ibtidai insanların Qobustan mağaralarındaki qayaüstü rəsmlərini, atəşpərestlik məbədlərini, qüllələrini, dağların zirvəsindəki alban kilsələrini və ibadətgahlarını, möhtəşəm qala divarlarını və qəsərləri, habelə geniş karvansaraları, İslam mədəniyyəti dövrünün əzəmetli saraylarını, məscidləri, türbələri və digər tikililəri göstərmək olar.

TURİZM POTENSIALINA MALİK DÖVLƏT QORUQLARI VƏ MİLLİ PARKLAR ÖLKƏMİZİN TANIDLIMASINDA MÜHÜM ROL OYNAYIR

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi turizm sahəsində, həbələ təbeliyindəki dövlət qoruqlarının ərazilərində yerləşən tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması sahəsində dövlət siyasetini həyata keçirir. Bu məqsədə Azərbaycanın müvafiq regionlarında DTA-nın çoxsaylı Turizm informasiya mərkəzləri yaradılıb. DTA-nın tərkibinə daxil olan təhsil müəssisələrində -

Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Bakı Turizm Peşə Məktəbi və Mingəçevir Turizm Kolleciндə gələcəyin çoxsaylı mütəxəssisləri hazırlanır. DTA-nın nəzdində əsas hədəfi Azərbaycanın turizm brendinin formalaşdırılması və yerli, eləcə də beynəlxalq məqyasda təbliğ edilməsi ilə ölkənin global turizm bazارında rəqabet qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsi və Azərbaycanın turizm istiqaməti kimi tanınma səviyyəsinin artırılması olan Azərbaycan Turizm Bürosu (ATB) yaradılıb.

Bununla yanaşı, DTA-nın tərkibinə daxil olan Qoruqları İdarəetmə Mərkəzi dövlət qoruqlarının ərazilərində yerləşən tarixi, maddi və qeyri-maddi mədəni irsə aid elementlərin, abidələrin elmi, tarixi və mədəni cəhətdən öyrənilməsinin, təbliğinin, qorunub saxlanması, inkişafının təmin edilməsi, qoruqların turizm potensialının artırılması sahəsində fəaliyyət göstərir.

Mərkəzin tərkibində aşağıdakı qoruqlar var: "Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğu, "Atəşgah məbədi" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu, "Basqal" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, "Xinalıq" Dövlət Tarix-Memarlıq və Etnoqrafiya Qoruğu, "Lahic" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, "Yuxarı Baş" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu, "Şəki şəhəri "Karvansaray" Mehmanxana Kompleksi daxil olmaqla), "Kış" Tarix-Memarlıq Qoruğu. "Şahdağ" Turizm Mərkəzi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti isə ayrıraqda DTA-nın tərkibinə daxildir.

Xatırladıq ki, milli parklar da turizm potensialına malik ölkəmizin tanıdlılmasında mühüm rolü malikdir. Azərbaycanda 10 milli park fəaliyyət göstərir: Zəngəzur, Şirvan, Ağgöl, Hirkan, Altıağac, Abşeron, Şahdağ, Göygöl, Samur-Yalama və Qızılıağac.

YENİ TURİZM INFRASTRUKTURUNUN YARADILMASINA HEYDƏR ƏLİYEV FONDU SANBALLI TÖHFƏLƏR VERİR

Ölkəmizdə mövcud olan tarixi, dini, mədəni abidələrin bərpası dövlət siyasetində mühüm yerdən birini tutur. Prezident İlham Əliyevin diqqəti sayesində bu cür obyektlərin təmiri, bərpası, yenidən qurulması istiqamətində çox böyük işlər görülüb. Belə ki, dövlət başçısının imzaladığı Sərəncama əsasən "Yanardağ" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Təbiət Qoruğunun müasir standartlara uyğunlaşdırılması və ərazisində yeni turizm infrastrukturunun yaradılması da mehz görülən işlərin ardıcıl xarakter daşıdığını nümayiş etdirir. Bu istiqamətde həyata keçirilən işlərə birinci xanım Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da sanballı töhfələr verir.

Bundan başqa, turistləri cəlb etmək baxımından da "Yanardağ" Qoruğunun müasir standartlara uyğunlaşdırılması mühüm rol oynayır. Əsaslı şəkildə təmir və bərpə olunan "Yanardağ" Qoruğunun açılışı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə 12 iyun 2019-cu il tarixində baş tutub. Qoruğun tərkibinə "Yanardağ" - ebdəviyyətə alov təbii abidəsi ilə yanaşı, "Qurd yuvası" adlanan ilkin ibtidai icma dövrünə aid mağaralar, müalicəvi kükürdüllü su bulaqları, hələ də aktiv fəaliyyətdə olan Qırımkı palçıq vulkanı, Əlidaşı piri, Kardaşı iki təbii qaya daşları, Qırımkı vadisi, qədim kurqan aiddir.

Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamına əsasən Şabran rayonunun ərazisində, dəniz səviyyəsindən 1232 metr yüksəklikdə yerləşən dünya əhəmiyyətli tarix və mədəniyyət abidəsi "Çirraqala"da möhkəmləndirmə, bərpə konservasiya işləri aparılır.

Qeyd edək ki, ölkəmiz üçün vacib sahələrdən biri olan sağlamlıq turizminin inkişafı üçün geniş imkanlar mövcuddur. Son illər bu sahədə müasir standartlara uyğun yeni müalicə kompleksləri yaradılıb, mövcud turizm infrastrukturunu yenilənib və əsaslı təmir olunub. Bu istiqamətdə görülən tədbirlər respublikanın

sağlamlıq turizmi sahəsində mövcud potensialı, real imkanları və perspektivlərinin nümayiş etdirilməsi, həmçinin ölkəyə yeni keyfiyyətdə turist axınına nail olunması ilə yanaşı, bu sahəyə xarici və daxili investisiyaların cəlb edilməsinə hesablanıb.

Yeri gəlmışkən, son illərdə Naftalan şəhərinin evvelki turizm imkanlarının bərpası istiqamətində də böyük işlər görülb. Qısa bir zamanda bərpa olunan, yaxud yenidən tikilən bir-birindən yarışlı hoteller, kurort-sanatoriya mərkəzləri bu kiçik şəhəri nəinki Azərbaycanın, eləcə də dünyadan turizm mərkəzlərindən birinə çevirib.

Sağlamlıq turizmi sahəsində kiçik və orta sahibkarların aktivliyinin artması ölkəmizdə bu sahənin inkişafına öz töhfəsinə verməkdədir. Turizm sahəsində sahibkarlığın inkişaf etdirilməsinin, turizm klasterləşməsinin təsviqinin Dövlət Turizm Agentliyinin fəaliyyətinin prioritət istiqamətlərindən biri olduğunu da vurğulamaq yerinə düşər.

AZƏRBAYCANIN TURİZM POTENSİALININ BEYNƏLXALQ AUDITORİYAYA ÇATDIRILMASI ÜÇÜN GENİŞMİŞQASLI TƏBLİĞAT VƏ MARKETinq İSLƏRİ GÖRÜLÜR

Sevindirici haldır ki, dövlət tərəfindən turizm sahəsinə göstərilən diqqət və qayığının təzahürü olaraq ölkəmiz dünyada artıq yeni bir turizm istiqaməti kimi seyahət həvəskarlarının seçdiyi məkəna çevrilib. Həyata keçirilən məqsədyönlü siyasetə uyğun olaraq son illərdə beynəlxalq səviyyəli idman yarışlarının və tədbirlərin təşkili, ümumiyyətə, Azərbaycana turist axınının təsviq edilməsi nəticəsində turizm sektorunun daha çox gelir getirən sahəyə çevrilmesine şərait yaradır.

Vurğulamaq lazımdır ki, ötən müddət ərzində turizm sektorunda sahibkarlıq fəaliyyəti üçün lisenziya tələbinin leğv edilməsi ilə turizm sahəsinə dövlət desteyi gücləndirilib, sahibkarlar üçün əlavəli biznes və investisiya mühiti formalaşdırılıb. Burada əsas məqsəd uzunmüddəli davamlı iqtisadi inkişafa nail olmaq, regionların turizm potensialından dəfə effektiv istifade etməkdir. DTA tərəfindən yaradılan Destinasiya Menecmenti Təşkilatının (DMT) fəaliyyətinin əsasını da məhz həmin məqsədlərin həyata keçirilməsi təşkil edir. Təşkilatın Azərbaycanın bölgələrinin turizm potensialının tanıdlılmasında, daha çox turistin cəlb edilməsində və regionların uğurlu inkişafında mühüm rol oynayacağına inam böyükdür. Çünkü DMT-nin əsas vəzifəsi Azərbaycanın bir turizm destinasiyası kimi təbliğat və təsviqindən ibaret olsa da, digər bir vəzifəsi də özəl, ictimai və icma sektoru ilə birlikdə turizm nümayəndələri arasında əlaqənin yaradılmasıdır.

Hazırda bütün dünyada turizm iqtisadiyyatın əsas inkişaf və gelir sahələrindən biri sayılır. Bu baxımdan, Azərbaycanın bölgələrinin turizm potensialının xaricdə beynəlxalq auditoriyaya çatdırılması işirde genişmişqaslı təbliğat və marketing tədbirlərinin təşkili xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Turizmin təsviqi istiqamətində DTA-nın tabeliyindəki Azərbaycan Konqreslər Bürosu da tədbirlər təşkil edir. Azərbaycan Konqreslər Bürosu tərəfindən ölkədə işgüzar turizmin inkişaf etdirilməsi üzrə sənayenin aktiv iştirakçıları üçün keçirilən maarifləndirici təlimlərin məqsədi ölkənin işgüzar turizm potensialının tanıdlılmasıdır.

Ümumiyyətə, turizm sahəsində görülen kompleks tədbirlərin və aparılan islahatların nəticəsi olaraq, ölkəmizə gələn turistlərin sayı artır. "Azərbaycan Respublikasında ixtisaslaşmış turizm sənayesinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" çərçivəsində "tax free", "e-Viza"nın tətbiqi, xaricdə DTA-nın nümayəndəliklərinin yaradılması, Bakıda ilk dəfə Ticaret Festivalı və turizm təqvimini kimi tədbirlər mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Beləliklə, son illərdə qeyri-neft iqtisadiyyatının daha da inkişafına nail olması əsas hədəf kimi seçən Azərbaycan özünün bütün bölgələrini üzrə mövcud olan zəngin turizm potensialından daha səmərəli istifadə etməye çalışır. Bu məqsədlə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlər, respublikaya gelib-getme qaydaları asanlaşdırılır, eyni zamanda, xarici ölkələrdə Azərbaycanın paytaxtının və bölgələrinin turizm potensialı təbliğ edilir. Bu halda bir-məqsədə bütün turist marşrutları boyunca zəruri infrastruktur qurulur, mehmanxana və digər obyektlərin sayı artırılır, xidmətin səviyyəsinin yüksəldilməsinə hesablanmış tədbirlər görürlə